

Малко история и факти:

Рали "Златни пясъци" – ("Албена") е най-престижното българско рали. В продължение на 32 години то се провежда в североизточна България, обхващайки един голям периметър от нейната територия достигайки чак до Твърдишкия балкан. Първият му старт е на 12 юни 1970 г. пред хотел "Интернационал", а през декември 1972 г. комисията по ралитата на тогавашната Международна федерация по автомобилен спорт (ФИСА) го утвърждава за един от кръговете на европейския шампионат. Кулминацията на състезанието беше именно в Сливенския и Твърдишкия балкан. Трасетата в тази част на България съдържаха своята специфичност и правиха ралито неимоверно интересно и непредсказуемо. Точно тук се изравняваха силите на машините за сметка на уменията и техниката на управление на пилотите. В тридесет и две годишната история на рали "Златни пясъци", етапът Твърдица-Елена остана най-дългата и трудна скоростна отсечка - 29 км., от които 13 км. макадам и 16 км. асфалт. Изборът на подходящите гуми за отсечката играеше ключова роля за спечелването ѝ. Но най-интересното за зрителите бе стартирането от Твърдица в 1:00 след полунощ. Вижте коментарите направени от тогавашните анализатори и журналисти за тази отсечка:

Рали "Златни пясъци" – 1973

"Спорове възникнаха и около трудността на ралито. Трябва ли да има етапи, като Твърдица – Елена? Досега никой не е успял да покрие този етап. Миналата година полският състезател Засада направи на Твърдица 4 минути закъснение. Сега рекордът принадлежи на италианеца Пинто – 2 минути закъснение."

Рали "Златни пясъци" - 1974

"Още в първите 350км. – до Твърдица, отпаднаха екипажите от Испания, Белгия и Гърция. В следващия етап Твърдица-Елена, поради техническа повреда отпадна В. Рьол. Алтенхаймер направи закъснение от 50 минути, което го лиши от шансовете за призово място."

Рали "Златни пясъци" – 1975

"Кулминационната точка във втория кръг беше отпадането на Верини. Това стана на един от най-трудните скоростни етапи Твърдица – Елена. Машината на Верини не издържа и той беше принуден да прекрати участието си."

В началото на 70-те години и в първите издания на ралито скоростната отсечка е изцяло на макадам. Постепенно през 73-76 г. започва асфалтиране на етапа и промяна на облика му до днешния

вид. В годините на разрастване на рали "Златни пясъци", в Твърдишкия балкан са локализирани още 3 скоростни етапа. Отсечката Буйновци – Шешкинград, мина – Девина и Чумерна. Трасета, уникални със своята специфичност и техника.

През 80-те години рали "Златни пясъци" е в своя разцвет на развитие и придобива голяма популярност в европейския рали шампионат именно с класическите трасета от Сливенския и Твърдишкия балкан. С появяването пък на новото тогава рали "Динамо-Сливен" веднага в маршрута са включени трасетата от Твърдица. Утвърдили вече своите качества, те не липсват във всяко ново негово издание. В началото на 90-те години ФИА започва да налага нови правила и 1990 г. се оказва последната в историята на рали "Златни пясъци" с маршрут из Твърдишкия балкан. Новите лица на европейските ралита вече са без смесена настилка асфалт-макадам. И по този повод организаторите се лишават от чара на състезанието. Постепенно маршрута се свива и напуска околностите на Твърдица.

... и така до 2005 г, когато екип от амбицирани ентузиасты решава да върне позабравената вече традиция в този регион, но в революционен вариант - Рали Твърдица. Определя се интересен маршрут и часови график, подготвя се всичко по организацията и на 14 октомври същата година се развява стартовия флаг пред първия автомобил на естакадата.

До ден днешен рали "Твърдица" се радва на огромен зрителски интерес и завиден брой участващи екипажи!

И ЕДНА РЕАЛИЗИРАНА МЕЧТА

Уважаеми приятели на автомобилния спорт,

Евроком рали тим съвместно с общините Твърдица и Елена успя да върне една традиция, която предава допълнителен чар и класика на рали спорта в България. Незабравимите скоростни етапи от легендарното рали "Златни пясъци - Сливен" из Твърдишкия и Еленския балкан придобиха съвременно измерение – "РАЛИ ТВЪРДИЦА-ЕЛЕНА 2013"! Класическите трасета около балканските градчета винаги покачваха адреналина на публиката през годините до най-висока точка и превръщаха надпреварата в неповторима, както за пилотите така и за феновете. Легендарните имена от елита на Европа и света тогава: Алтенхаймер, Барбасио, Пинто, Рьол, Ферианц, Брундза, Вудафиери, Занини, Зануси, Крупа, Ярошевич, Витман, Тойвонен, Дрогманс, Снайерс, Табатон, Лубе, както и нашите Илия Чубриков, Радослав Петков, Валери Великов, Стоян Колев, Георги Петров, Славчо Христов, Иван Дончев,

Павел Жеков, Николай Николов и много други водеха непредвидими битки по тези етапи, описвайки ги в мненията и изказванията си, като най-технични, трудни и решаващи за добро класиране и дори за спечелване на най-голямото българско автомобилно състезание - рали "Златни пясъци".

Рали "Твърдица-Елена" за втора поредна година е четвърти кръг от календара на БФАС, което се провежда в най хубавия сезон на годината - месец юли. Това провокира още повече феновете спирани от дъждовния и дори снеговит по високите места на балкана октомври да утroat броя си под дебелиите букови сянки и острите завои из балкана. Подбраните най-технични трасета в региона за скоростни етапи на автомобилната надпревара, сами по себе си са несъпоставими с подобна проява в национален и вече смело можем да кажем европейски мащаб. Освен това кратките преходи между етапите правят ралито много компактно и удобно за наблюдение от зрителите. Трасета, които са взела на състезанието са с денивелация от 350м до 1250м надморска височина. Дължината на ралито е 196 км, от които 106км са състезателни, разделени в осем скоростни отсечки. Състезанието е в два дни, като в първия ден е техническия и административен преглед, официалната церемония и скоростен етап "Детелината". Разположен в самия град Твърдица, той предизвиква огромен интерес и е атракция за публиката. През втория ден се преминават етапите из неповторимия Елено-Твърдишки балкан.

Центърът на ралито е в град Твърдица, разположен в подножието на Стара планина на подбалканския път, на еднакво отстояние между градовете Казанлък и Сливен. Комуникативното местоположение на града като център на рали "Твърдица-Елена" улеснява зрителите от всички точки на страната, които желаят да посетят надпреварата. Осемте скоростни етапа са в радиус около 25-

30 км. от двата града домакини Твърдица и Елена. Секретариатът и пресцентърът на ралито заемат своето място в дома на културата в гр. Твърдица, а закритият и сервизният парк са съответно на площад "Свобода" и плаца на местна автотранспортна фирма – доста удобни за тази цел места. Хотелската база в града и околностите му е около 350 легла. Разбира се може да бъдат използвани и по-люксовите хотели в град Сливен, който е на 15-20 минути път от Твърдица. За пръв път тази година в организацията на състезанието се включи и община Елена на чиято територия преминават два от скоростните етапи. В град Елена ще има прегрупиране и часова контрола, където жителите, гостите и туристите на града и общината ще могат да изпитат удоволствието да застанат близо до кървана наречен Рали. За забележителностите на Елена е излишно да споменаваме тук, защото това е място с голяма възрожденска история и доста посещавана дестинация от туристи. Феновете, които желаят да съчетаят наблюдаване на ралито с активна почивка в Стара планина могат да използват легловата база из прословутите Еленски махали.

Коментар на специалиста - Какво представляват етапите?

СЕ ДЕТЕЛИНАТА - Първи специален етап, разположен в самия град на двупосочен пътен възел. Изключително атрактивен за публиката етап с дължина от 2,16 км и каране на фарове през тъмната част на деня, тъй като феновете имат възможност да наблюдават пилотите по цялото протежение на трасето. Скоростта не е голяма - през годините лидерите са постигали средна скорост от 65-67 до 78 км/час в зависимост дали трасето е конфигурирано с един или с два шикана. Нужно е изключително внимание и прецизност за преминаване през изкуствените шикани и покрай бордюрите които са от двете страни на трасето.

СЕ ЧУМЕРНА - Етап разположен в равнинната част на балкана върху общинска пътна мрежа свързваща гара Чумерна със село Боров Дол. В тазгодишното издание на ралито скоростна отсечка е дълга 7,35 км., като на най-дългата права е предвиден шикан. Тя е сравнително бърза и динамична. Много здрав асфалт - кара се по поречието на река Белинска, която е непосредствено до пътя, така че като първа за деня изисква голямо внимание от страна на пилотите и както се казва с преминаването на етапа екипажите влизат на „един дъх“ в надпреварата.

СЕ ДЕВИНА - Трасе използвано също от рали Златни през годините 1976 - 1988. Такава отсечка за съжаление липсва в останалите ралита у нас, поради което не може да се сравни с друга подобна. А вариантът на спускане /СЕ Шешкинград/, който през 2009 г. няма да се кара, я прави наистина уникална за критериите на рали спорта. Дължината на етапа тази година е вече 13,410 км., започва от равнинната част над село Боров Дол и финишира в подмножието на връх Чумерна недалеч от туристическото селище Шешкинград на 1300 м. надморско равнище, т.е. пилотите ги очаква изкачване с денивелация от около 950м. Но тъй като трасето е много тясно (маскимальната широчина само на места достига до 3 м) с обратни завои и привидно бързи пасажи с множество неравности (скокове и падове), преминаващи покрай река, мощността на автомобила не е решаваща, а по-скоро важни за „бегачката“ са настройките на окачването. При преминаването на Девина е необходима страхотна техника, изключителна концентрация и голямо внимание, защото почти всяка грешка се наказва безкомпромисно - с отпадане! Спечелените секунди на този етап дават важно психологическо предимство преди спускането към Буйновци.

СЕ БУЙНОВЦИ - Трасе използвано многократно също от рали Златни през годините 1976 - 1991. Невероятна отсечка с агресивно бързо спускане и вързани обратни завои с голяма денивелация, може да се сравни с друга подобна само от рали Монте карло. Започва от равнинната част под билото на Стара планина и финишира недалеч преди село Буйновци, т.е. пилотите ги очаква спускане 15км. с денивелация от около 700м.

СЕ ЕЛЕНА-ТВЪРДИЦА – Това е вече класиката в жанра - скоростен етап популярен като най-трудния етап от рали Златни пясъци в близкото минало. Много техническа отсечка с атрактивни завои и здрава асфалтова настилка. Това е пътя от гр. Елена към гр. Твърдица през Елено-Твърдишкия проход. Дължината на етапа е 29,2 км. и условно може да се раздели на две части – първата /12 км. до разклона на Предела/ е изкачване от село Буйновци към билото на планината, където пилотите имат чудесна възможност да загреят за предстоящото спускане, тъй като трасето е бързо, хлъзгаво и води „завой в завой“. Задължителни са високата концентрация и внимание! Втората (17 км. до гр.Твърдица) се характеризира с по-широка асфалтова настилка, бързи завои и голяма денивелация. Последните километри от етапа са много технически и стратегически, те дават възможност на пилотите буквално да се „сляят“ с трасето. Преминаването на тази част от трасето (има само три незначителни прави), само по себе си концентрира и придава усещането за ритъм на състезателя. Тук може да се спечели много. Като цяло на този етап през годините са регистрирани значителни разлики между равностойни пилоти, до голяма степен се изравняват възможностите на автомобилите и неслучайно това трасе е решаващо за победа в ралито!

СЕ ПРЕДЕЛА - Скоростен етап, който е част от етапа Елена - Твърдица. Много техническа отсечка с атрактивни завои и здрава асфалтова настилка. Това е пътя към гр. Твърдица от местността „Хайдушка поляна“, обхващащ част от билото на Стара планина. Дължината на етапа е 19,75 км. и условно може да се раздели на три части – първата /3,5 км. до разклона за Елена/ е равнинна, „върви“ по билото на планината, където пилотите имат чудесна възможност да влязат в ритъм, тъй като трасето е тясно, хлъзгаво и води „завой в завой“. Задължителни са високата концентрация и внимание! Втората (около 5 км. до рудник „Твърдица“) се характеризира с по-широка асфалтова настилка, бързи завои и голяма денивелация. Тук голямо внимание трябва да се обърне на високата скорост. В края на този участък има няколко обратни и много технически завои, които естествено подготвят екипажа за същинската трета част на трасето. Последните 10-12 км. от етапа са много технически и стратегически, те дават възможност на пилотите буквално да се „сляят“ с трасето. Преминаването на тази част от трасето (има само три незначителни прави), само по себе си концентрира и придава усещането за ритъм на състезателя.

Заповядайте на рали „Твърдица - Елена“ 2013!